

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

2. Vectarii Diaboli contra Chrstum astuta machinatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

& peccati (ne quis inde emergat) consequenter & conne quis eò penetret, idque adeò fortiter & angustè, non nisi gladio DEI duro & grandi vectis ille, ad liberandum hominibus atque expeditum ingressum diffringi, ac uelli potuerit.

ACCOMMODATIVVS ad rem nostram diceretur Codæmor Vectis, quia est fabricator Vectis non vni & vitur Vecte, instrumento architectonico commo- Christum & eius discipulos, vt loco moueat, & inueniat omnia, quæ pertinent ad ædificationem Domus Sapientia. Quod intelligetis, si diligenter, attentè, & auide vt famelici solent in Quadragesimâ, quæ proponitur exhauseritis.

ARTICULUS II.

VECTIARI DIABOLI

Contra Christum astuta machinatio.

VECTIS Christi, tâquam Architecti Diuini, est VERBVM DEI purè acceptum, benè intellectum, sincerè explicatû: At Vectis Diaboli est, Verbû DEI corruptû, adulteratû, malè intellectû, peius expositû, pessimè applicatû, detortû, inuersû, id est, *Abusus VERBI DEI*. Quo cõ- tur per se, perq; suos Ædificatores Domus Stultitiæ, fundamentû Domus Sapientia, & quicquid ad illius ædificationem requiritur, nempe, omnè DEI legem omnia illi mandata, virtutes deniq; omnes loco mouere & evertere. Specimen eius moliminis egregiû dedit Matth. 4. vbi agitur de Christo agente in deserto. Sed quomodo Vecte cõtrario sit occurrendû ex èplo suo præclarissimè demonstrauit in eodè theatro Dominus. Diabolo propositum erat, inducere Christû in aliquod peccatû. Quod si effecisset, & victoriã de illo reportasset, vt vnice ex-
tabat,

tabat, & sciuisse, q̄ maximoperè desiderabat, an revera, Christus esset DEI Filius naturalis. Nam si peccasset, cō-
 clausisset Satan in bona formâ & figurâ dialecticè, hoc
 illogismo. *Nullus qui peccat contra DEUM est, DEI Filius na-*
turalis: quia Filius DEI naturalis est ἀπαύτῃτος: impeccabilis.
Et hic homo peccat contra DEVM. Ergo non est DEI Filius natu-
ralis. Quocirca omni vitur artificio, vt Christum ad ali-
 quod peccatū cōmittendū pelliceret, ac permoueret.
 Sed quis moueat immobilem? Architectus per Vectem.
 Assumpsit eum Diabolus in sanctam Ciuitatē, & statuit
 eum super pinnaculum Templi, & dixit ei: *Si filius DEI*
es, mitte te deorsum. Pinnaculum, ne hoc ignoretis, est fasti-
 gium & summitas ædificij in acumen desinens; siue q̄
 veteres pinnam acutum dicerent; siue q̄ pinnaculis pin-
 na addi consueuerit, quæ facili motu ventorū indicet
 flatum: q̄ genus nunc vulgo pinnaculum dicitur. Quā-
 vis autē pinnaculum in acumen vergeret, habebat tamē
 suam quandam planitiē, & latitudinem, vt in eā quis pe-
 dibus insistere posset: sicut insistent structores, ac fabri,
 qui te cta reficiūt. In illo ergo culmine stare potuit Chri-
 stus, aut certè, in illo eum tenuit, & sustinuit Diabolus.
 IAM verò, peccatū est contra DEUM vitæ auctorem ac
 dominū cōmissum, sine causâ legitimâ, præcipitem dare
 se ex rupe, turri, aut pinnaculo. Id vt Christo persuadeat
 se moueat, vt se præcipitet, nihil esse putauit effica-
 cius, quàm Verbum DEI per abusum, ac peruersâ inter-
 pretationē in vectē transformatum. Dicit igitur: *Si filius*
DEI es, mitte te deorsum: id est, ex pinnaculo in præceps la-
bere; sic enim cades in atrium Sacerdotū, sed miraculoso
casu, aut, si mauis, saltu: atq; ita ostendes, tēpli & altaris,
quasi Domus tuæ Dominum, ac DEUM Te esse, tam Sa-
cerdotibus, quàm Laicis: sicq; ab ijsius sacrificij, & ado-
rationis reposces. Quo nitebatur pessimus consultor
 Chri-

Christū ad vanam sui suæq; Maiestatis ostentationē adducere. Cū videret Christū non commoueri, expedit Veſtē, eumq; pedibus illi⁹ suppoſuit. vt ſolet Architectus ad transferendū lapidē: *Scriptū est enim, quia Angelus suis mandauit de te* (Luc. cap. 11. addit) *vt conseruent te, & in manibus tollent te. ne forte offendas ad lapidē pedem tuum.* Traducit hoc verbū DEI ex Psal. xc. cui⁹ exordiū: *Qui habitat in adiutorio Altissimi.* Vbi secundum sensū genuinum agitur de Angelis ſingulorū hominum tutelaribus: quamuis possint quilibet alij Angeli intelligi, quos DEVS ad hominum opem & salutem destinat, mittitq;.

SED, in quo consistit Abusus illius Verbi DEI, prout adhibetur à Diabolo ad mouendū Christum? Existimant SS. Chryſoſto. Hieronym. Hilar. cōmentarijs in Matth. (a) Origenes. & S. Nazianzenus (b) citasse Diabolū Scripturā fraudulēter, & falsò, detorquēdo Verbū illud DEI ad aliū, eiq; accommodando, cui secundū mentem Sacri Scriptoris non conueniebat. Psaltes enim Dauid in eo psalmo loquutus fuerat de hominibus meris, siue puris, vt loquūtur Scholaſtici, nō de Christo, qui erat Homo-DEUS; neq; habebat Angelū custodē, vt habēt ceteri homines, quoniā in Christo Humanitatis custos erat Diuinitas. At verò Patres alij, inter quos S. Ambros. (c) atque Remigius, (d) censent, abusū illius sententiæ haud fuisse q̄ Diabolus illā applicarit Christo, qui licet non haberet Angelum certum Custodem, habebat tamen omnes Angelicos Spiritus sibi obsequentes, suoq; seruitio, ac ministerio deputatos. Itaq; arbitrantur, propterea Diabolum fuisse abusum Verbo illo DEI, quoniam illud adhibuit detorquēdo, ad id, ad quod minimè debuisset: nempe, ad præcipationem sui, ad vanam & gloriam, ad ostentationem, ad tentandum, & conſequenter,

contem-

(a) Crig. bom. 2. 4. (Naz. orat. de S. Baptif. (c) In c. 4. Luc. (d) iis ps. 90'

contemnendum DEUM. Promittit quidem eo loci DEUS Angelorum tutelam & custodiam hominibus iustis, sibi que caris, si ex virtutis præscripto operentur: ac proinde prudenter & pie agentibus, non temerarijs, præsumptuosis, & DEUM tentantibus, An non est tentare DEUM, sine ejus iussu, afflatu, impulsu, ex alto siue montis, siue ædificij, siue turris præcipitem se dare? Monuit istud sapienter S. Bernardus Sermone XIV. in Psal. XC. *Qui habitat, sic scribens. Quid mandavit, dum mandavit, ut custodiant te in omnibus vijs tuis? nunquid in precipitijs? qualis via hæc è pinnaculo templi mittere se deorsum? non est via hæc, sed ruina: &, si via, tua est, non illius.* Instat Diabolus: & Vectem suum magis promouet. perge Christe, quid cessas? in imum te conijce. quidquid moraris? eia age; aude aliquid, Te, tuo que dignum nomine. Fortasse etiam trusit Christum leniter pugno, aut fortiter cubito, cum dixit: *Angeli in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuam* Non habent quidem manus Angeli, licet eas cum corpore ex aëre formato adsumant, Manus ergo significant, per catachresin, opem, vim, ac ministerium Angelorum. Dicit itaque Dæmon: crede mihi, Christe, si te præcipitaueris, ita præsens senties Angelorum auxilium, ac si eorum manibus gestareris.

Hoc Vecte ex Verbo DEI per abusum formato Christum aggressus est Diabolus, sed illum à constantia non dimouit: nam contrario Vecte, tanquam cuneo cuneum repulit, Verbum DEI sanè intellectum adhibendo: *Rursum scriptum est: Non tentabis Dominum DEUM tuum (a)* Tentatautem DEUM, qui petit ab eo miraculum non necessarium: quale est in precipitium se sponte dantem, manibus Angelorum sustineri velle. Si hac arte Diabolum repulisset Hero Eremicola nunquam tam turpiter

T 7

eslet

(a) Deuter. vi, 16.

esset lapsus. vt enim scribit Cassianus, (a) cùm impelleretur à Diabolo, vt quoniam sanctus habebatur, solum pane & aquâ victitans, ex alto se deiceret; suggerebe autem, non esse dubitandum, virum talem à Deo Angelorum ministerio excipiendum: itaque præcipit se in puteum, vbi miserè perijt.

(a) Cassianus Collatione 2. cap. 4.

ARTICULUS III.

ABVSVS VERBI DEI.

NUNC attendite, & animaduertite, quàm multum Diabolum Architectum stultissimum imitentur in Abusu Verbi DEI, quod tanquam Vectem vsurpant, vt se aliosque in ruinam impellant, Cauete. nam Deo maximè displicet, illiusque indignationem prouocat.

ABVSVS Verbi DEI, qui est *Vectis* Diaboli, in eo vniuersè consistit, quod adhibeatur, & detorqueatur ad id, ad quod minimè deberet. Id contingere potest varijs modis, quibus accidit multos grauitè delinquere: aliquando cum quadam ignorantia, vtinam semper inculpabili, ideoque instruendi ac monendi sunt; aliquando ex malitia merà, instigati à pessimo Architecto Diabolo.

§. I. **I**N primo ordine sunt, qui advocant Verba Sacræ-Scripturæ, quæ sunt DEI, per detorsionem, ingeniosam quidem fortasse illam, sed peruersam, ad nugas, iocos, facerías, ad ludicra, ad aliorum tarpendo, mores, ad exponendos quosdam ludibrios, ad excitandum